

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

L'heure des predateurs

Geopolitisk risiko og EU-medlemskap

partnerforum, 28.4.2026

Professor Janne Haaland Matlary, Inst for Statsvitenskap, UiO og Forsvarets Stabsskole

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Jungelens lov gjelder for Trump, Xi og Putin

Å være *fryktet* fremfor å være elsket (Machiavellis *Fyrsten*)

Bakhold, overraskelse, vilkårlighet – *predatory hegemony*

Madman theory of international politics

Spillet kortsiktig, *zero-sum*, relative makt i interaksjonen

Trump er kortsiktig, vil være upredikabel, tar enorm risiko, one-off transaksjoner

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Europa og andre må skjerme seg mot USA

Tre muligheter – *smisking* (**mister verdi** når alle gjør det og viser **svakhet**), *konfrontasjon* (da må vi være **sterke** nok), *skjerming* (holde avstand og **bygge egen makt**)

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Upredikabelt i 3 år fremover

Man kan ikke stole på Trump, men må holde ham i folden mest mulig

Europa må skjerme seg, samarbeide der det er mulig

EU er den felles europeiske aktøren

NATO i spill? Konflikt om Kina og handel?

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Få til vekst i Europa

«***The US innovates, China imitates, Europe regulates***» - EU må endre stil, slippe løs krefter

Opprustning krever mye penger, men gir også muligheter

Ukraina har enorm innovasjon innenfor droner, Europa trenger ukrainsk kampevne

Draghi-rapporten

Økonomiske problemer i de to fremste militærmaktene – Frankrike og UK

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Ledelse i EU: Koalisjoner av villige stater

EU kommisjonen på *handelspolitikk*, som nå også er *sikkerhetspolitikk* (forholdet til USA, til Kina, de-coupling, de-risking*)*

EU må ha raske beslutninger basert på dem som vil gå foran (*structured cooperation*)

Koalisjoner av 'willing and able' må til i EU, dette er mulig

EU er nå mye viktigere for Norge enn før

Også '*safety in numbers*' – Norge kan ikke være alene med Trump, Xi eller Putin

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Norden i NATO og EU

Kun Norge er utenfor EU
Vegg til vegg møter i RU/NATO
Ukraina-hjelpen et felles prosjekt
Finansiering av våpenproduksjon

UiO : Institutt for statsvitenskap
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Medlemskap uten folkeavstemning

Vi har indirekte demokrati
Er allerede passivt medlem
Populistisk hvis folkeavstemning
Norden inn i NATO uten folkeavstemning
Medlemskap haster